

Artikel om underretninger om børn og unge

Til Børne- og Socialministeriet

Danmarks Statistik udgav 11. april artiklen "[Næsten hvert andet barn med gentagne og grove underretninger i 2015 fik ikke støtteforanstaltning](#)" i netmagasinet Bag tallene.

I december 2017 udgav vi [Nyt fra Danmarks Statistik om underretninger om børn og unge](#), og her kunne vi for første gang præsentere koblingen mellem underretninger og sociale støtteforanstaltninger for et helt år – nemlig 2015. Der var stor interesse for tallene fra vores brugere, og det var en del af motivationen for, at vi valgte at uddybe tallene i en Bag Tallene-artikel. Vi har ligeledes ved tidligere lejligheder præsenteret tallene for sidste halvår af 2014, hvor der har været stor interesse for statistikken. Ikke mindst ved konferencen "Bedre liv for børn og unge i Danmark" i januar 2017, hvor også Mai Mercado var til stede. Da vi så ned i tallene, viste det sig desuden, at der er store kommunale forskelle i forhold til andelen af børn med underretninger, der modtager en social støtteforanstaltning, hvilket vi vurderede kunne have en almen interesse.

Det er en del af Danmarks Statistiks overordnede vision, at vi skal identificere og præsentere relevant fakta og viden fra vores statistikker i samfundsdebatten, og ikke mindst på grund af interessen fra vores brugere, vurderede vi, at det var relevant at udgive artiklen.

Vi har nogle helt faste kriterier for udarbejdelse af artikler, hvoraf ét af dem er, at vi alene forholder os til, hvad tallene viser. Kriterierne er tilgængelige på vores [hjemmeside](#). Det, mener vi også, er tilfældet med denne artikel, som alene har til formål at vise, hvordan forholdet er mellem underretninger og sociale foranstaltninger på tværs af kommuner. Vi har ingen interesse i at forholde os til, hvorvidt forholdet er problematisk, om der burde være givet støtteforanstaltninger i flere eller færre sager, eller hvad der er grunden til, at der i nogle sager ikke følges op med støtteforanstaltninger. Det forholder vi os ikke til i artiklen.

Efter udgivelsen af artiklen har Børne- og Socialministeriet rejst en række kritikpunkter, som vi ønsker at forholde os til.

Børne- og Socialministeriet kritiserer, at:

"Danmarks Statisk har ikke dækkende tal for alle kommunernes indsatser efter serviceloven.

Kommunerne har ikke pligt til at indberette sociale indsatser efter servicelovens § 11, hvilket bl.a. kan omfatte fx rådgivning til børn, der er vokset op med forældre med misbrug, familierådgivning eller psykologbehandling. Det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at indsatser efter § 11 anvendes hyppigt i kommunerne. Man kan således ikke konkludere, at "Næsten hvert andet barn med gentagne og grove underretninger i 2015 ikke fik en støtteforanstaltning". Det er der ikke belæg for, eftersom det ikke er alle sociale indsatser, der indrapporteres til Danmarks Statistik."

Det er korrekt, at kommunerne ikke har pligt til at indberette sociale indsatser efter servicelovens § 11, men hvis der på et § 11-møde laves noter, som gemmes i kommunens fagsystem, vil vi i de fleste tilfælde få oplysningerne indberettet. Vi har over 5.000 indberetninger på § 11 med i vores opgørelse.

Når vi har fokuseret på børn med mindst to underretning, herunder mindst én i kategorien ”grov”, så handler det dels om, at flere underretninger om det samme barn vil mindske risikoen for grundløse underretninger, og dels om, at jo grovere forhold der underrettes om, jo mindre må man antage, at § 11 er en tilstrækkelig foranstaltning, set i lyset af målgruppen for § 11.

I henhold til Socialstyrelsen er målgruppen for § 11, stk. 3, ”børn, unge og familier, der har mindre behov for støtte, end § 50 tilsiger. Det vil sige familier, børn og unge, der ikke har så komplekse problemer, at der vurderes at være behov for særlige foranstaltninger efter servicelovens kap. 11 om særlig støtte til børn. Det er vigtigt at være opmærksom på kompleksiteten af problemstillingen. Hvis barnets eller den unges problem er relativt afgrænset, er der ikke behov for nærmere undersøgelse efter § 50 for at kunne iværksætte den rette indsats. Hvis problemet er mere komplekst, er der behov for en børnefaglig undersøgelse for at få udredt barnets og familiens forhold nærmere i forhold til at kunne iværksætte den rette støtte” (Kilde: Socialstyrelsen).

I vores artikel kunne vi med fordel have indsat en faktaboks eller lignende, hvor det mere tydeligt fremgik, hvad en ”social støtteforanstaltning” omfatter.

Børne- og Socialministeriet kritiserer, at:

”Danmarks Statistik ser i deres analyse alene på kommunale indsatser efter serviceloven. Kommunerne kan imidlertid hjælpe børn og unge på andre måder end via serviceloven. Information har derfor ikke belæg for at sige, at ”Godt 2.500 børn med underretninger om overgreb fik ingen hjælp fra kommunen”.

Kommunionerne kan eksempelvis iværksætte støtte til det pågældende barn med hjemmel i dagtilbudsloven eller folkeskoleloven. Disse indsatser er ikke medregnet i tallene fra Danmarks Statistik. Det kan fx være en ekstra støttepædagog til børn i dagtilbud. En henvendelse fra kommunen til barnets skole kan også få skoleledelsen til at indgå i en dialog med barnets forældre mhp. at få løst evt. udfordringer i barnets skolegang, herunder sætte fokus på barnets trivsel og udvikling. Mindre indsatser fra kommunen af denne karakter er heller ikke medregnet i Danmarks Statistiks analyse.”

Vi kan ikke forholde os til eller tage ansvar for Informations artikel.

Det er rigtigt, at vi kun har mulighed for at medtage forebyggende foranstaltninger og anbringelser fra B&U-registret. For den gruppe, vi har afgrænset, har vi udvalgt tre årsager til underretning, hvor det kunne formodes, at støtteforanstaltninger, som at give støttepædagoger til barnet i børnehaven, og at indlede en skolelederdialo g med skolebarnet og dets forældre, kun i få tilfælde vil være den rette løsning. Der er som anført tale om gentagne underretninger, hvoraf mindst den ene omhandler overgreb mod barnet/den unge fx seksuelt eller voldeligt, misbrug hos forældre eller kriminalitet hos forældre – altså de kategorier, vi har valgt at definere som grove. Vi skriver ligeledes helt eksplicit ”social hjælpeforanstaltning” i vores artikel.

Børne- og Socialministeriet kritiserer, at:

"Danmarks Statistik har ikke belæg for at udlægge alle underretninger i de tre kategorier som grove.

Børne- og Socialministeriet deler ikke Danmarks Statistiks udlægning af, at underretningerne i analysen nødvendigvis dækker over grove hændelser. Det er Danmarks Statistiks egen udlægning. Kategorien "Overgreb mod barn/ung fx seksuelt eller voldeligt" dækker imidlertid over både meget alvorlige tilfælde og tilfælde, hvor der ikke er behov for at sætte ind med en social indsats. Alle tegn på overgreb hos børn, herunder rifter og blå mærker, vil blive registreret i samme kategori som seksuelle overgreb. Det kan eksempelvis være en skolelærer, der underretter kommunen om, at en elev har et blå mærke på kroppen. Kommunen undersøger sagen nærmere og finder ud af, at det blå mærke er opstået ved leg eller boldspil. Det er ikke muligt at sige noget om, hvor mange af underretningerne, der dækker over alvorlige eller grove tilfælde.

Dertil kommer, at Danmarks Statistiks opgørelse over grove hændelser også omfatter børn, hvis forældre har begået kriminalitet, uanset grovheden af kriminaliteten. Det er ikke alle kriminalitetsformer, som nødvendigvis medfører, at barnet har behov for sociale indsatser. Der kan fx være tale om økonomisk kriminalitet eller overtrædelse af færdselsloven."

Det er korrekt, at det er Danmarks Statistik, der har defineret, at underretningerne falder i kategorien "grove" i forbindelse med artiklen. Der er som sagt tale om følgende kategorier:

Overgreb mod barn/ung fx seksuelt eller voldeligt
Misbrug hos forældre
Kriminalitet hos forældre

Man kan altid diskutere, om vi skulle have brugt et andet ord – fx "alvorlige" eller et andet ord som understreger, at de udvalgte kategorier ligger i den "tungeste ende" af årsager til underretninger.

Vi forholder os på ingen måde til, om de børn, der ikke har fået en social hjælpeforanstaltning, burde have haft det. Men i det tilfælde, hvor fx en lærer underretter kommunen om, at et barn har blå mærker, så bunder det i en mistanke om, at der er et problem, som, underretteren mener, bør undersøges nærmere. Vi har kun medtaget børn med flere underretninger. Derfor kan vi ikke genkende, at der skulle være underretninger om blå mærker fra leg og boldspil. Fagfolk skal underrette, når der er behov for særlig støtte (jf. boks 1 om lovgrundlaget i ministeriets skrivelse), og vi må derfor forvente, at det er det, de vurderer.

Ministeriet kritiserer, at:

"Danmarks Statistik inkluderer børn og unge i analysen, som enten er fraflyttet Danmark, eller som selv kan have fravalgt en social foranstaltning.

Danmarks Statistik tager ikke højde for, hvor mange af de 5.900 børn og unge, der rent faktisk opholder sig i landet i 2015 og 2016. Flere end 100 af disse børn og unge har ikke en registreret bopæl i Danmark pr. 1. januar 2016. Der kan således være gode grunde til, at de ikke modtager en social indsats.

Danmarks Statistik tager ikke højde for, at de 5.900 børn også omfatter personer, som er fyldt 18 år på underretningstidspunktet, og som derfor som myndige personer selv har mulighed for at frasige sig hjælp fra kommunen.

Danmarks Statistik tager ikke højde for, hvor stor en andel af underretningerne, der omfatter 17-årige, der når at fylde 18 år, før kommunen har undersøgt sagen til bunds. Disse personer har ligeledes muligheden for at frasige sig hjælp fra kommunen.”

Det er rigtigt, at vi i artiklen ikke har korrigeret for børn, som ikke længere er i landet, ligesom vi ikke har set på, hvor mange der umiddelbart efter er fyldt 18 år, og derfor selv kan have frasagt sig en social støtteforanstaltning. Vi har dog efterfølgende undersøgt tallene, og de viser, at i gruppen af børn, der ikke fik social støtteforanstaltning (2.679 i alt) var 32 børn ikke længere i landet efter 1. januar 2016. I gruppen med social støtteforanstaltning (3.225 i alt) var 17 børn ikke længere i landet efter 1. januar 2016. I gruppen uden social støtteforanstaltning (2.679 i alt) var 45 unge blevet 18 år 1. januar 2016. I gruppen med social støtteforanstaltning (3.225 i alt) var 33 unge blevet 18 år 1. januar 2016.

Altså er der i alt højst 77 af børnene i gruppen uden social støtteforanstaltning, hvor forklaringen på, at de ikke har fået social støtteforanstaltning, potentielt kan være, at de er fyldt 18 og har frasagt sig støtten, eller at de har forladt landet.

Ministeriet kritiserer, at:

”Endelig tager Danmarks statistik ikke højde for, at en underretning ikke nødvendigvis betyder, at barnet har et støttebehov. Der ses således også åbenbart grundløse underretninger, fx i chikanesager eller konfliktfyldte skilsmisssager.”

Vi ved, at ud af de ca. 100.000 underretninger kommer knap 9 procent fra familierelaterede personer. Heriblandt kan der naturligvis være tale om grundløse underretninger. Vi mener ikke, at vi på nogen måde har udtrykt, at der bør være en støtteordning til alle underretninger. Vi har blot konstateret, at i 45 procent af de tilfælde, hvor der er flere underretninger på et barn, og hvor mindst én er grov, førte det ikke til en social støtteforanstaltning. I den forbindelse har vi vist, at der er store kommunale forskelle på, hvor stor en andel af underretningerne, der bliver fulgt op på med en støtteordning, som er blevet indberettet til de sociale statistikker. Hvad årsagerne er til, om der bliver fulgt op eller ej, mener vi ikke, det er vores rolle at kommentere på.

Proceduren for udarbejdelsen af tallene

Tallene, der indgår i statistikken om underretninger og sociale støtteforanstaltninger, er indberettede af kommunerne selv. Proceduren for indberetning af tallene følger vores normale kvalitetskontrol.

Det betyder, at vi i Danmarks Statistik fejlsøger på tallene og kontakter kommunerne, hvis noget ikke ser rigtigt ud. Det kan fx være, hvis tallene for det ene år adskiller sig markant fra det, kommunen indberettede året forinden. Kom-

munerne får altid tilsendt de endelige tal fra Danmarks Statistik, som de aktivt skal godkende, inden vi offentliggør dem.

Efter udgivelsen af artiklen er Danmarks Statistik blevet kontaktet af en række kommuner, som har bedt om at se tallene igen. Der er dog ind til videre ikke nogen af kommunerne, som over for Danmark Statistik har meldt, at, de mener, der er fejl i tallene.